

NIELS MØLLER NIELSEN

ARGUMENTER I KONTEKST

**INTRODUKTION TIL
PRAGMATISK
ARGUMENTATIONS-
ANALYSE**

2. UDGAVE

**Samfunds
litteratur**

Argumenter i kontekst

Niels Møller Nielsen

Argumenter i kontekst

Introduktion til pragmatisk argumentationsanalyse

2. udgave

**Samfunds
litteratur**

Niels Møller Nielsen
Argumenter i kontekst
Introduktion til pragmatisk argumentationsanalyse

2. udgave 2016

© Samfundslitteratur 2016

Forlagsredaktør: Thomas Bestle
Manuskriptredaktør: Anders Juhl Gajhede
Omslag: Imperiet
Sats: Sara Panduro Petersen, SL grafik (slgrafik.dk)
Figurer: Ane Svendsen, SL grafik (slgrafik.dk)
Bogen er sat med Frutiger og Palatino
Tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S

Trykt bog ISBN: 978-87-593-2477-6

E-bog ISBN: 978-87-593-2582-7

**FAGFÆLLE-
BEDØMT**

Samfundslitteratur
info@samfundslitteratur.dk
samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner eller i virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Indhold

Forord	9
Forord til 2. reviderede udgave	11
Forberedende bemærkninger	13
Tre klassiske traditioner og deres moderne efterkommere	15
Et par ord om bogens opbygning	17
Opsummering	19
KAPITEL 1	
Udgangspunkter	21
Argumentation er grundlæggende dialogisk	22
Argumentation er det stof offentligheden er gjort af	23
Sproget er rationelt	25
Sprog er regelstyret, social handling	27
Universalpragmatikken	28
Sprogbrugeren er rationel	35
Velvillighedsprincippet	36
Rationalitet går baglæns	36
Opsummering af kapitel 1	38
KAPITEL 2	
Fra betydning til mening	39
Et eksempel på pragmatisk tvetydighed	39
Kommunikationens totalitet: kodning, reference og inferens	43
Opsummering af kapitel 2	50
KAPITEL 3	
Hvad er et argument?	51
Argumentets anatomi	51
Argumentrækker og argumenthierarkier	52
Det tvingende argument	54
Opsummering af kapitel 3	58

KAPITEL 4	
Logisk gyldighed	59
Hvorfor logik?	59
Metasprog	61
Kontradiktionsloven	64
Logik og sandhedsbetingelser	66
Opsummering af kapitel 4	75
KAPITEL 5	
Procedure for argumentationsanalyse	77
Beskrivelse: markører for argumentativ funktion	77
Forklaring: rekonstruktion ifølge velvillighedsprincippet	80
Vurdering: argumentationens holdbarhed	92
Eksempel på analyse	94
Opsummering af kapitel 5	100
KAPITEL 6	
Argumentation i kontekst	101
De klassiske teorier om argumentation	101
Stephen Toulmins nyretoriske argumentationsteori	103
Argumentfelter og logiske typer	106
En praktisk logik	113
Opsummering af kapitel 6	120
KAPITEL 7	
Kommunikationslogik	121
Den pragmatiske helhedsforståelse af kommunikation	121
Kontekstafhængig meningsproduktion	126
Samarbejdsprincippet	129
Maksimerne	131
Eksempler på partikulære samtaleimplikaturer	134
Meningsproduktion som er invariant til kontekst	137
Opsummering af kapitel 7	139
KAPITEL 8	
Pragmatisk gyldighed og holdbarhed	141
Fra logisk til pragmatisk gyldighed	141
Karakteristik af argumentfeltet	146

Eksempel på analyse	148
Pragmatisk holdbarhed	152
Opsummering af kapitel 8	158
KAPITEL 9	
Fra dialektik til dialog	159
Argumentation som sproghandlen	159
Fra mesterfortolkning til deltagerperspektiv	163
Antagonistens sproghandlinger: rekonstruktion og kritik	166
Eksempel på analyse af argumenterende samtale	173
Antagonistens metasproglige register	178
Opsummering af kapitel 9	183
KAPITEL 10	
Argumenter i interaktion	185
Fra dialog til interaktion: en empirisk stramning	185
Interaktionsanalyse i sammenhæng med argumentationsstudier	186
Videnskabsteoretisk note – den svagt normative position mellem empirisme og præsription	189
Procedure for argumentationsanalyse anvendt på to eksempler på interaktion	190
Narrativ argumentation og etableringen af en morale i interaktion	198
En klassisk skabelon for narrativ argumentation: fablen	201
Forhandlinger om narrativ begrundelse	204
Opsummering af kapitel 10	211
Symbolforklaring I: Logik og argumentation	213
Symbolforklaring II: Interaktion	215
Encyklopædi	217
Indeks	227
Referencer	231